

Oikeuskanslerinvirastolle

kirjaamo.okv@gov.fi

Joutsan kunnan vastine apulaisoikeuskanslerin 23.5.2022 päivättyyn lisäselvityspyyntöön

Joutsan kunta kiittää mahdollisuudesta antaa asiassa lisäselvityksensä Kalle Willmanin 17.12.2021 osoittaman kantelun sekä 7.4.2022 saapuneen Jukka Huikon kirjoituksen perusteella.

Joutsan kunta toteaa, ettei Huikon 7.4.2022 saapuneessa kirjoituksessa esitetä sellaisia seikkoja, joiden perusteella Joutsan kunnan menettelyä asiassa tulisi arvioida toisin. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on valvontapäätöksessään 24.11.2021 LSSAVI/8216/2021 arvioinut Joutsan kunnan menettelleen asiassa asianmukaisesti. Joutsan kunta on lisäksi varmistanut menettelynsä lainmukaisuuden sosiaali- ja terveysministeriön erityisasiantuntijalta Kirsi Kaikolta ennen uusiin rakennushankkeisiin ryhtymistä.

Todettakoon lisäksi, että aluehallintoviraston sekä sosiaali- ja terveysministeriön vastuulla on tosiasiallisesti valvoa kuntien ja kuntayhtymien eräiden oikeustoimien väliaikaisesta rajoittamisesta sosiaali- ja terveydenhuollossa annetun lain (548/2016, ”sote-rajoituslaki”) ja erityisesti sen 4 §:n noudattamista.

Joutsan kunnan tiedossa ei ole, että asia olisi ollut tai on muun viranomaisen tutkittavana muutoksenhakuna tai kanteluna kuin Willmanin kantelussakin viitattuna Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston valvonta-asiana LSSAVI/8216/2021.

Willmanin viittaaman asiakirjapyynnön osalta Joutsan kunta on selvittänyt asiaa, eikä sen tiedossa ole Willmanin asiakirjoista Joutsan kunnalle osoitettua asiakirjapyyntöä. Joka tapauksessa Sote-keskusta koskevat päätökset vuosilta 2016–2018 ja Sakuko-osastoa koskevat päätökset vuodelta 2019 ovat tämän päätöksen liitteenä 1. Sosiaali- ja terveysministeriön ja Joutsan kunnan välistä yhteydenpitoa vuosilta 2017–2018 ei valitettavasti ole kirjallisena saatavilla. Kyseinen yhteydenpito on liittynyt sote-rajoituslain 4 §:n 2 momentin poikkeusluvan saamiseen yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa. Yhteydenpitoa on käyty myös puhelimitse sekä paikan päällä sosiaali- ja terveysministeriössä. Osittain myös yhteydenpitoa käyneet viranhaltijat eivät enää ole Joutsan kunnan palveluksessa.

1. Joutsan kunta ei ole menettänyt sote-rajoituslain vastaisesti

Huikko esittää kirjoituksessaan väitteen, että Joutsan kunta olisi tietoisesti kiertänyt sote-rajoituslakia. Joutsan kunta toteaa yksiselitteisesti, ettei tämä väite pidä paikkaansa. Joutsan kunta on kaikilta osin menettänyt sote-rajoituslain mukaisesti sekä varmistanut menettelynsä lainmukaisuuden ennen Sakuko-hankkeeseen ryhtymistä sosiaali- ja terveysministeriön erityisasiantuntija Kirsi Kaikolta helmikuussa 2021.

Huikko viittaa asiassa Joutsan kunnan sote-rakentamista koskevaan päätöksentekoon vuosilta 2017–2019. Tällöin on alkuvaiheen hankesuunnittelussa ollut mukana Huikon viittaama kokonaisuus, jossa yhtenä rakennushankkeena olisi toteutettu sittemmin toteutettua Sote-keskusta laajempi kokonaisuus, joka olisi arvoltaan ylittänyt sote-rajoituslain 4 §:n 1 momentin 5 miljoonan euron kokonaisarvon. Suunnitteluvaiheessa on lisäksi Huikon mainitsemalla tavalla selvitetty yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa mahdollisen sote-rajoituslain 4 §:n 2 momentin poikkeusluvan saamista yli 5 miljoonan euron rakennushankkeelle. Sosiaali- ja terveysministeriö on tällöin pitänyt epätodennäköisenä poikkeusluvan saamista yli 5 miljoonan euron sote-uudisrakennushankkeelle. Yhteydenpito Joutsan kunnan on tällöin keskittynyt mahdollisen sote-rajoituslain 4 §:n 2 momentin poikkeusluvan saamiseen yli 5 miljoonan euron sote-uudisrakennushankkeelle.

Kuitenkaan tällaista yli 5 miljoonan euron sote-rakentamista koskevaa rakennushanketta ei Joutsan kunta ole päättänyt toteuttaa tai toteuttanut. Kuten Huikko toteaa, on vuosien 2016–2018 päätöksenteon perusteella päätetty toteuttaa arvoltaan alle 5 miljoonan euron arvoinen Sote-keskus. Sote-keskukseen toteutettiin vuosien 2016–2018 päätöksenteon perusteella Huikon viittaamat silloin päätöksenteossa välttämättömiksi arvioidut tilaratkaisut. Sote-keskusta koskevalla päätöksenteolla on merkitystä asiassa vain kyseisen Sote-keskusta koskevan uudisrakennushankkeen osalta. Samassa yhteydessä ei ole esimerkiksi päätetty toteuttaa Sakuko-osastoa tai muutoin pilkkoa samaa rakennushanketta useampaan osaan.

Vastaavasti Sakuko-osastoa osalta Joutsan kunta on vuosina 2019–2021 päättänyt toteuttaa silloin päätöksenteossa välttämättömiksi arvioidut tilaratkaisut korjausrakennushankkeella Palvelukeskus Jouseen.

Kuten aluehallintovirasto valvontapäätöksessään LSSAVI/8216/2021 toteaa Joutsan kunnan toteuttama Sote-keskus (osoite Myllytie 12) ei ole merkittävästi ylittänyt 5 miljoonan euron kokonaisarvoa, ja joka tapauksessa ylitys on johtunut ennakoimattomista lisä- ja muutostöistä.

Joutsan kunnan muut hankkeet Sakuko-osasto (osoite Myllytie 14) sekä Suunterveydenhuollon- ja -ruokapalveluiden rakennushanke (osoite Myllytie 7) jäävät arvoltaan selvästi alle sote-rajoituslain 4 §:n 1 momentin 5 miljoonan euron kokonaisarvon.

Aluehallintovirasto on katsonut Joutsan kunnan menetelleen asianmukaisesti.

Näin ollen Joutsan kunnan sote-rakentamista koskevat erilliset rakennushankkeet ovat jääneet alle sote-rajoituslain 4 §:n 1 momentin 5 miljoonan euron kokonaisarvon, ja Joutsan kunta on voinut tehdä rakennushankkeita koskevat sitoumukset sote-rajoituslain mukaisesti.

2. Joutsan kunnan rakennushankkeiden erillisyydestä

Sote-rajoituslain esitöiden (HE 97/2016 vp, s. 16) mukaan 4 §:ssä rajoitettaisiin investointeja sosiaalihuollon tai terveydenhuollon tuotannossa käytettäviin rakennuksiin. Sellaiset investoinnit, joiden arvonlisäveroton kokonaisarvo olisi enintään viisi miljoonaa euroa, eivät olisi kiellon piirissä. Viiden miljoonan rajan ylittymisessä olisi otettava huomioon **samaan hankkeeseen liittyvät osakokonaisuudet**. Jos kunta tai kuntayhtymä tekee **samaan rakennuskohteeseen** ehdotetun lain voimassaolon aikana useita korjausinvestointeja,

voidaan niiden katsoa kuuluvan samaan investointikokonaisuuteen, jolloin kokonaisarvo lasketaan osakokonaisuuksien yhteenlasketuista arvoista. Investointia koskevan sitoumuksen tekemisessä **merkittävänä ajankohtana pidettäisiin urakkasopimuksen** tai sitä vastaavan rakennustöiden aloittamista tarkoittavan sopimuksen **allekirjoittamista**. (korostus laatijan).

Joutsan kunta katsoo sote-rajoituslain esitöiden sekä sosiaali- ja terveysministeriöstä saamansa ohjauksen perusteella, että vain samaan rakennushankkeeseen kuuluvat osakokonaisuudet tulee katsoa kuuluvaksi samaan kokonaisuuteen sekä niiden arvo laskea yhteen arvioitaessa 5 miljoonan euron rajan ylittymistä.

Näin ollen Willmanin sekä Huikon esittämät tulkinnat sote-rajoituslain 4 §:stä ovat perustellusti virheelliset, eivätkä esitetyt tulkinnat vastaa sote-rajoituslain sanamuotoa, sote-rajoituslain esitöitä, aluehallintoviraston valvontapäätöstä LSSAVI/8216/2021 tai Joutsan kunnan sosiaali- ja terveysministeriöstä saamaa ohjausta.

Joutsan kunta on kuvannut rakennushankkeita tarkemmin aiemmassa selvityksessään. Joutsan kunta kuitenkin täydentää toimitettua selvitystä hankkeiden erillisyydestä seuraavasti.

Sote-keskuksen (Myllytie 12) uudisrakennushanke on valmistunut syyskuussa 2020 (*Tältä osin aiemmassa selvityksessä oikeuskanslerinvirastolle on virheellisesti todettu hankkeen toteutuksen päättyneen syyskuussa 2021*). Sote-keskus on hankkeena, rakennuksena sekä toiminnallisuudeltaan että rakennusteknisiltä ominaisuuksiltaan täysin erillinen esimerkiksi palvelukeskus Jousesta, jossa Sakuko-osasto sijaitsee. Sote-keskuksessa on esimerkiksi omat väestönsuojansa, talotekniset laitteensa sekä tekniset tilansa. Hanke on kilpailutettu omana kokonaisuutenaan julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016, ”hankintalaki”) mukaisesti. Hankkeesta on tehty oma erillinen päätös, urakkasopimus sekä rakennushankkeella on ollut oma erillinen rakennuslupansa ja rakennustunnuksensa. Hankkeen urakoitsijana on ollut Insinööriyö Hentinen Oy. Hankkeen osalta merkitsevä ajankohta eli urakkasopimuksen allekirjoittaminen on tapahtunut kesäkuussa 2019.

Sakuko-osaston (Myllytie 14) korjausrakennushanke on valmistunut helmikuussa 2022. Sakuko-osasto on toteutettu peruskorjaamalla palvelukeskus Jousen A-osasto. Kyseessä on toisin sanoen ollut Joutsan kunnan olemassa olevan rakennuksen korjausrakennushanke. Sakuko-osasto on osa palvelukeskus Jouta ja on siten esimerkiksi toiminnallisuudestaan sekä rakennusteknisiltä ominaisuuksiltaan täysin erillinen Sote-keskuksesta. Palvelukeskus Jousessa on myös oma väestönsuojansa, talotekniset laitteensa sekä tekniset tilansa. Sakuko-osaston korjausrakennushanke on kilpailutettu omana kokonaisuutenaan hankintalain mukaisesti. Hankkeesta on tehty oma erillinen päätös, urakkasopimus sekä rakennushankkeella on ollut oma erillinen rakennuslupansa ja rakennustunnuksensa. Hankkeen urakoitsijana on ollut Rakennus Auvinen Oy. Hankkeen osalta merkitsevä ajankohta eli urakkasopimuksen allekirjoittaminen on tapahtunut maaliskuussa 2021.

Sote-keskuksen rakennushankkeen sekä Sakuko rakennushankkeen toteutuksen välissä on siten ollut noin 20 kuukauden eli yli puolentoistavuoden välinen ajanjakso.

Todettakoon lisäksi, että hallintovaliokunnan mietinnössä (HaVL 25/2016 vp, s. 2–3) sote-rajoituslaista hallintovaliokunta täsmentää, että yli viiden miljoonan investointikielto ”ei

koske [– –] sellaisia investointeja, jotka ovat välttämättömiä valvovan viranomaisen tarkastusten johdosta esimerkiksi rakennuksen käyttäjien terveyden tai turvallisuuden vuoksi”. Joutsan kunnan kunnanvaltuuston pöytäkirjan 8.4.2019 liitteessä 6 (Sakuko -osasto hankekuvaus) todetaan kohdassa 1.4 Hankkeen taustat, että osaston vanhoissa tiloissa tilan käyttäjillä on ilmennyt sisäilmaoireilua ja toimintojen siirtäminen terveellisiin, turvallisiin tiloihin on ollut äärimmäisen tärkeää. Tämä korostuu juuri vuodeosaston ollessa kyseessä, sillä sisäilmaongelmien vaikutus ympärivuorokautisesti tiloissa oleskelevien ihmisten terveyteen on luonnollisesti vakavin. Sakuko-rakennushankkeessa on tältä osin ollut kyse myös välttämättömästä käyttäjien terveyteen ja turvallisuuteen liittyvästä korjausrakennushankkeesta.

Suunterveydenhuollon- ja ruokapalveluiden (Myllytie 7) uudisrakennushanke on toistaiseksi käynnissä. Suunterveydenhuollon- ja ruokapalveluiden uudisrakennushanke on hankkeena, rakennuksena sekä toiminnallisuudeltaan että rakennusteknisiltä ominaisuuksiltaan täysin erillinen Sote-keskusta ja Sakuko-osastoa koskevista rakennushankkeista. Suunterveydenhuollon- ja ruokapalveluiden rakennus ei ole myöskään yksinomaan sote-rajoituslain soveltamisalaan kuuluva sote-rakennus sen sisältäessä myös esimerkiksi Joutsan kunnan sivistys- ja opetustoimintaa palvelevat ruokapalvelut. Suunterveydenhuollon- ja ruokapalveluiden rakennuksella on omat talotekniset laitteensa sekä tekniset tilansa ja se sijaitsee selvästi erillään Sote-keskuksesta sekä palvelukeskus Jousesta omalla erillisellä kiinteistöllään. Suunterveydenhuollon- ja ruokapalveluiden uudisrakennushanke on kilpailutettu omana kokonaisuutenaan hankintalain mukaisesti. Hankkeesta on tehty oma erillinen päätös, urakkasopimus sekä rakennushankkeella on ollut oma erillinen rakennuslupansa ja rakennustunnuksensa. Hankkeen urakoitsijana toimii Rakennus Auvinen Oy. Hankkeen osalta merkitsevä ajankohta eli urakkasopimuksen allekirjoittaminen on tapahtunut marraskuussa 2021.

Myös Suunterveydenhuollon- ja ruokapalveluiden uudisrakennushankkeen sekä Sakuko-osaston korjausrakennushankkeen toteutuksen välissä on ollut noin 8 kuukauden välinen ajanjakso.

Näin ollen Joutsan kunta, kuten myös aluehallintovirasto sekä sosiaali- ja terveysministeriö, perustellusti katsoo, että hankkeissa on ollut kyse kolmesta (3) erillisestä rakennushankkeesta, joiden arvoja ei sote-rajoituslain 4 §:n soveltamisen yhteydessä tule laskea kuuluvan yhteen kokonaisarvoon.

3. Yhteenveto

Joutsan kunta ei ole menetellyt sote-rakentamisen osalta sote-rajoituslain 4 §:n vastaisesti. Joutsan kunta on sote-rajoituslain mahdollistamalla tavalla toteuttanut kolme (3) ajallisesti sekä muilta ominaisuuksiltaan erillistä rakennushaketta.

Lisäksi ennen Sakuko-osaston rakennushankkeeseen ryhtymistä Joutsan kunta on varmistanut rakennushankkeiden erillisyydestä tekemänsä tulkinnan oikeellisuuden sosiaali- ja terveysministeriön erityisasiantuntijalta Kirsi Kaikolta. Tältä osin Joutsan kunta on perustellusti luottanut sosiaali- ja terveysministeriöstä saamaansa ohjeistuksen oikeellisuuteen ottaen huomioon, että sote-rajoituslain säätäminen on kuulunut sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalaan. Willmanin kantelussa tai Huikon kirjeessä esitetyt

väitteet tai virheelliset tulkinnat sote-rajoituslaista eivät perustellusti anna aihetta arvioida asiaa toisin.

Laati

Joutsan kunnan puolesta,
Kunnanhallitus

Joutsassa 5.9.2022

Liitteet

Liite 1 Päätöksenteko 2016–2019